

Związek małżeński studenta a samodzielność finansowa

Trzecia część cyklu poświęconego samodzielności finansowej studenta poświęcona jest przesłance związanej z pozostawianiem w związku małżeńskim. Sprawa prosta, ale pytań nie brakuje...

Jacek Pakuła 17 lipca 2023

Zgodnie z art. 88 ust. 2 PSWiN, drugą przesłanką otwierającą studentowi drogę do samodzielności finansowej jest pozostawanie w związku małżeńskim.

Przez zawarcie związku małżeńskiego tworzy się nowa rodzina, a obowiązek alimentacyjny małżonka ma pierwszeństwo przed obowiązkiem alimentacyjnym rodziców. Uzasadnione jest pominięcie dochodów rodziców, chociaż nie należy robić tego automatycznie.

Ale po kolei...

Po pierwsze, skoro student pozostaje w związku małżeńskim, to powinien ten stan być potwierdzony dokumentem, z którego wynika zawarcie tego związku. W praktyce będzie skrócony odpis aktu małżeństwa. Nie ma tutaj znaczenia, czy ślub został zawarty np. w urzędzie stanu cywilnego, czy jako tzw. ślub konkordatowy.

Po drugie, zawarcie związku małżeńskiego może mieć miejsce tuż przed złożeniem wniosku o stypendium socjalne, jak również w roku podatkowym poprzedzającym okres stypendialny. Oczywiście jest również, że zawarcie mogło nastąpić kilka lat temu. Wprawdzie pojawiają się głosy, że uwzględnia się dochody małżonka tylko wtedy, gdy zawarcie związku miało miejsce w roku podatkowym poprzedzającym okres stypendialny, albo jeszcze wcześniej. Natomiast zawarcie związku po tym roku podatkowym podstawowym oznacza, że dochodów małżonka nie uwzględnia się. Nie można jedna tracić z pola widzenia pojęcie dochodu utraconego i dochodu uzyskanego, jak i zmiany osobowe w rodzinie. Jest bowiem tak, że ktoś się rodzi, ktoś umiera, ktoś zawiera związek małżeński itd. Stan faktyczny ustalony w sprawie nie może być stanem historycznym, ale chodzi tu o aktualność.

Po trzecie, skoro student pozostaje w związku małżeńskim to powinien przedstawić dochody swojego małżonka. Niekiedy jednak zdarza się, że faktycznie student nie przebywa w takim związku. Skoro jednak stosujemy przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz akty wykonawcze (m.in. rozporządzenie z 6 lipca 2023 r.) to dokumentem pozwalającym pominąć dochody małżonka będzie odpis prawomocnego orzeczenia sądu orzekającego rozwód lub separację. W tym miejscu odsyłam do [wyroku NSA z dnia 10 lutego 2023 r., sygn. III OSK 6709/21](#). Gdyby student taki dokument przedłożył, to nie można uznać go jako samodzielnego finansowo z tytułu pozostawiania w związku małżeńskim.

Po czwarte, małżonek nie musi wykluczać rodziców studenta. Możliwe więc jest, że student pozostaje w związku małżeńskim i ubiega się o stypendium jako osoba samodzielna finansowo - ale również może mieć miejsce stan, że rodzinę tworzy student z małżonkiem oraz swoimi rodzicami.

Po piąte, w przypadku tzw. dochodów zerowych, tj. gdy student pozostający w związku małżeńskim, jako samodzielny finansowo wykazuje dochód nie większy niż 600 zł na osobę w rodzinie (rodzina = student i małżonek, ewentualnie dzieci) to zastosowanie znajduje przepis art. 88 ust. 4-5 PSWiN. Chodzi również o regułę trzech pytań.

Po szóste, student składający wyjaśnienia co do źródeł utrzymania zobowiązany jest do współpracy z organem stypendialnym. Jeśli student deklaruje, że wraz z małżonkiem tworzą odrębną rodzinę i nie korzystają z pomocy rodziców, a jednocześnie wykazują dochody zerowe to aktualne będą wskazania zawarte co do kwestionowania samodzielności. Polecam tutaj lekturę

wyroku WSA w Białymstoku z dnia 23 lipca 2020 r., sygn. II SA/Bk 172/20, [omawianego w poprzednim wpisie przy studencie rzekomo samodzielnym](#) tylko dlatego, że ukończył 26. rok życia. Małżeństwo studencie, dla samodzielności musi mieć dochody, chociaż nie muszą to być dochody w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych i PSWiN.

Po siódme, jeśli tłumaczenia studenta opierają się na twierdzeniu, że pozostają na utrzymaniu teściów studenta, to należy oceniać ów stan przez pryzmat opiekuna faktycznego studenta. Aktualne są tutaj wskazania zawarte w [wyroku NSA z dnia 15 lipca 2022 r., sygn. III OSK 1360/21. Był opisywany tutaj](#).

Po ósme, jeśli student twierdzi, że wprawdzie pozostaje w związku małżeńskim, złożył oświadczenie, że nie prowadzi gospodarstwa z rodzicami, a jednocześnie wyjaśnienia prowadzą to potwierdzenia, że małżeństwo studenckie korzysta z nieruchomości będącej własnością rodziców, jak również np. ze otrzymują oni od rodziców studenta pomoc materialną, ale i świadczenia rzeczowe, jak odzież i obuwie, jedzenie i środki czystości, to zasadne jest zakwestionowanie samodzielności finansowej. W sprzeczności bowiem ze stanem faktycznym i wyjaśnieniami studenta pozostaje oświadczenie, jakoby student nie prowadził gospodarstwa z rodzicami.

W następnym wpisie - kolejne przesłanki.

Oferta webinarów dostępna jest na stronie [Instytutu Prawa Szkolnictwa Wyższego i Nauki - w zakładce Webinary](#).

Blog pt. Pomoc materialna dla studentów jest częścią zadania publicznego współfinansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki otrzymanych w 2023 r. w ramach konkursu „Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego”.

Minister
Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki